

Vergaderjaar 2023–2024

36 435 V

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met Miljoenennota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken

de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;

de begrotingsstaat voor het begrotingsfonds van het Ministerie van Buitenlandse Zaken

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.G.J. Bruins Slot

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023 van hoofdstuk V van de begroting van het Rijk.

Onderdeel 2 bevat per beleidsartikel een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Onderdeel 3 bevat een tabel met budgettaire gevolgen bij de niet-beleidsartikelen. Na de tabel «budgettaire gevolgen van beleid» wordt een toelichting op de mutaties gegeven. Hierbij worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in onderstaande staffel (tabel 1) conform de Rijksbegrotingsvoorschriften toegelicht. De wijzigingen van de verplichtingen worden alleen toegelicht wanneer ze groter zijn dan 10% ten opzichte van de vorige stand op artikelniveau.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1 Versterkte Internationale Rechtsorde

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 Versterkte internationale rechtsorde (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	136.667	- 4.046	132.621
Uitgaven:			
Programma-uitgaven totaal waarvan juridisch verplicht	158.439	- 4.071	154.368
1.1 Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	74.750	- 3.946	70.804
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Internationaal recht	750	- 100	650
<i>Opdrachten</i>			
Internationaal recht	2.550	0	2.550
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletioire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verenigde Naties	42.000	- 3.846	38.154
OESO	7.955	0	7.955
Internationaal Strafhof	3.910	0	3.910
Internationaal recht	17.585	0	17.585
1.2 Bescherming en bevordering van mensenrechten	67.902	- 125	67.777
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Mensenrechtenfonds	19.742	775	20.517
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Mensenrechtenfonds	38.010	- 900	37.110
Mensenrechten multilateraal	10.150	0	10.150
1.3 Gastlandbeleid internationale organisaties	15.787	0	15.787
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Carnegiestichting	5.749	0	5.749
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>			
Vredespaleis	6.750	0	6.750
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Internationaal Strafhof	858	0	858
Speciaal Tribunaal Libanon	1.800	0	1.800
Nederland Gastland	630	0	630

Toelichting

Artikelonderdeel 1.1

Het budget voor artikelonderdeel 1.1 daalt als gevolg van de verwerking van de ODA-herschikking, wat leidt tot een ombuiging op het budget voor de Verenigde Naties.

Artikelonderdeel 1.2

Het budget voor artikelonderdeel 1.2 daalt als gevolg van de verwerking van de ODA-herschikking, wat leidt tot een ombuiging op het budget van het Mensenrechtenfonds. Op het instrument Subsidies wordt het budget voor het Mensenrechtenfonds opgehoogd met EUR 875.000 uit algemene middelen voor projecten in Oekraïne zoals op 4 juli gemeld aan het parlement (Kamerstuk 36 045 nr. 165).

2.2 Artikel 2 Veiligheid en Stabiliteit

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 2 Veiligheid en stabiliteit (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	355.038	- 5.970	349.068
Uitgaven			
Programma-uitgaven totaal waarvan juridisch verplicht	351.575	- 4.124	347.451
2.1 Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid	93.743	0	93.743
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Atlantische Commissie	565	0	565
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
NAVO	13.150	0	13.150
WEU	750	0	750
Programma Ondersteuning			
Buitenlands Beleid	2.428	0	2.428
Veiligheidsfonds	1.850	0	1.850
NAVO Oekraïne UCAP Trust Fund	75.000	0	75.000
2.2 Bestrijding internationale criminaliteit en terrorisme	17.222	30	17.252
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Anti-terrorisme instituut	650	0	650
Contra-terrorisme	5.000	- 150	4.850
Cyber security	3.852	180	4.032
Global Forum on Cyber Expertise	1.250	0	1.250
<i>Opdrachten</i>			
Global Forum on Cyber Expertise	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Contra-terrorisme	3.600	0	3.600
Cyber security	2.870	0	2.870
2.3 Wapenbeheersing	13.022	0	13.022
<i>Opdrachten</i>			
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	465	0	465
Conferentie New Tech 2022	2.000	0	2.000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
IAEA	7.317	0	7.317
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	1.320	0	1.320
CTBTO	1.920	0	1.920
2.4 Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	194.447	- 4.154	190.293

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)	
	2023	2023	2023	
<i>Subsidies (regelingen)</i>				
Nederland Helsinki Comité	28	0	28	
Stabiliteitsfonds	25.000	0	25.000	
Training buitenlandse diplomaten	3.350	0	3.350	
<i>Oprachten</i>				
Makandra	2.919	0	2.919	
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>				
Makandra	320	0	320	
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>				
OVSE	6.000	0	6.000	
Stabiliteitsfonds	65.432	- 10.000	55.432	
VN-contributie voor crisisbeheersingsoperaties	91.353	0	91.353	
Overige	45	1.846	1.891	
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>				
Inzet hoog-risico posten	0	0	0	
<i>Nog te verdelen</i>				
Nog te verdelen	0	4.000	4.000	
2.5	Bevordering van transitie in prioritaire gebieden	33.141	0	33.141
<i>Subsidies (regelingen)</i>				
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen MATRA	15.582	0	15.582	
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	3.939	0	3.939	
<i>Oprachten</i>				
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	4.463	0	4.463	
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>				
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	678	0	678	
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>				
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	8.479	0	8.479	
	Ontvangsten	1.000	0	1.000
2.10	Doorberekening Defensie diversen	0	0	0
2.40	Restituties programma's	1.000	0	1.000

Toelichting

Artikelonderdeel 2.4

Het budget voor artikelonderdeel 2.4 daalt als gevolg van de verwerking van de ODA-herschikking, wat leidt tot een ombuiging op het Stabiliteitsfonds ODA.

2.3 Artikel 3 Effectieve Europese Samenwerking

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3 Effectieve Europese samenwerking (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	11.863.781	- 281.763	11.582.018
Uitgaven			
Programma-uitgaven totaal waarvan juridisch verplicht	11.459.845	- 281.763	11.178.082
3.1 Afdrachten aan de Europese Unie	11.285.333	- 281.763	11.003.570
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
BNl-afdrachten	4.749.347	- 203.057	4.546.290
BTW-afdrachten	1.299.357	109.996	1.409.353
Invoerrechten	5.056.426	- 241.714	4.814.712
Plastic-grondslag	180.203	53.012	233.215
3.2 Europees Ontwikkelingsfonds	100.313	0	100.313
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Europees Ontwikkelingsfonds	100.313	0	100.313
3.3 Een hechtere Europese waardengemeenschap	32.800	0	32.800
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Raad van Europa	11.000	0	11.000
Kapitaalaanvullingen bij regionale ontwikkelingsbank	21.800	0	21.800
3.4 Versterkte Nederlandse positie in de Unie	4.996	0	4.996
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
EIPA	348	0	348
<i>Opdrachten</i>			
Europa College beurzenprogramma	190	0	190
Programmatische ondersteuning:			
Taskforce Verenigd Koninkrijk	0	0	0
EU-sanctiebeleid	208	0	208
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Benelux bijdrage	4.250	0	4.250

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
3.5 Europese Vredesfaciliteit	36.403	0	36.403
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>			
Europese Vredesfaciliteit	36.403	0	36.403
Ontvangsten	2.676.240	- 1.391.694	1.284.546
3.10 Diverse ontvangsten EU	1.263.871	20.425	1.284.296
Invoerrechten	1.263.871	- 63.356	1.200.515
Overige ontvangsten EU	0	83.781	83.781
3.11 Europees herstellfonds	1.412.119	- 1.412.119	0
3.30 Restitutie Raad van Europa	250	0	250

Toelichting

Afdrachten aan de Europese Unie

Ieder jaar doet de Commissie, conform artikel 4 van de verordening van het Meerjarig Financieel Kader (MFK), een aantal technische aanpassingen aan het MFK die gevolgen hebben voor de MFK-plafonds. Het gaat om: een actualisatie van de speciale instrumenten, de boete-opbrengsten en de inzet van het enkelvoudige marge-instrument (Single Margin Instrument; SMI). Aangezien de raming van de Nederlandse EU-afdrachten gebaseerd is op het MFK-betalingenplafond plus de maximale omvang van de speciale instrumenten, wijzigt daardoor ook de raming van de Nederlandse EU-afdrachten. Voor 2023 stijgt de bni-afdracht hierdoor met EUR 49 miljoen. Daarnaast worden de invoerrechten met EUR 19 miljoen verhoogd vanwege een bruto incidentele betaling aan de Europese Commissie inzake de LGO-zaak.

In de Draft Amending Budget 32023 actualiseert de Commissie de begroting op basis van de meest recente economische ramingen voor de eigen middelen, op basis van de Lenteraming en de cijfers die zijn vastgesteld in het *Advisory Committee on Own Resources* (ACOR). Dit heeft een effect op de raming van de invoerrechten en de plastic-, btw- en bni-afdracht. De raming van de bni-afdracht daalt met EUR 278 miljoen in 2023. Dit komt doordat op Europees niveau meer btw-opbrengsten en invoerrechten zijn opgehaald ten opzichte van de raming van vorig jaar. Dit leidt tot minder bni-afdrachten (sluitstuk van de Europese begroting). De raming van de btw-afdracht stijgt met EUR 110 miljoen en de raming van de plastic-afdracht stijgt met EUR 53 miljoen in 2023.

Zoals toegelicht bij 1e suppletoire begroting 2022 treedt er bij de invoerrechten gedurende het jaar onbedoeld een saldo-effect op, omdat aan de inkomsten- en uitgavenkant een andere raming wordt gebruikt, respectievelijk de raming van het Ministerie van Financiën en de raming van de Europese Commissie. Er wordt drie keer per jaar een actualisatie geboekt op de invoerrechten en de perceptiekostenvergoeding om te

corrigeren voor dit saldo-effect. De laatste correctie heeft plaatsgevonden na de publicatie van de CEP 2023. Deze betreft de jaren 2023 tot en met 2027.

Diverse ontvangsten EU

De Europese Commissie heeft recent een brief gestuurd aan Nederland over de invoer van Lage Waarde Textiel en Schoenen (LWTS). Nederland heeft in 2021 voor dit dossier EUR 148,3 miljoen. onder voorbehoud afgedragen. Nederland krijgt nu EUR 83,8 miljoen terug van de Commissie. Daarnaast betreft is er EUR 1,9 miljoen ontvangst van perceptiekosten voor de incidentele betaling aan de Europese Commissie voor de LGO-zaak.

Europees Herstelfonds

Naar aanleiding van het Raadsuitvoeringsbesluit voor het Herstel- en Veerkrachtplan is de invulling van de geplande betaalverzoeken gewijzigd, hetgeen leidt tot een kasschuif in de verwachte ontvangsten voor het Europees Herstelfonds.

2.4 Artikel 4 Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 4 Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden (mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletioire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	74.698	- 4.506	70.192
Uitgaven			
Programma-uitgaven totaal waarvan juridisch verplicht	76.697	- 4.506	72.191
4.1 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	13.532	- 109	13.423
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Gedetineerdenbegeleiding	2.260	0	2.260
<i>Inkomensoverdrachten</i>			
Gedetineerdenbegeleiding	540	0	540
<i>Opdrachten</i>			
Consulaire bijstand	394	0	394
Reisdocumenten en verkiezingen	2.550	- 109	2.441
Consulaire opleidingen	400	0	400
Consulaire informatiesystemen	7.388	0	7.388
Loket buitenland	0	0	0
4.2 Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	23.863	- 125	23.738
<i>Opdrachten</i>			

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Ambtsberichtenonderzoek	150	0	150
Visumverlening	2.858	0	2.858
Legalisatie en verificatie	80	0	80
Consulaire informatiesystemen	19.747	- 125	19.622
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Asiel en migratie	1.028	0	1.028
4.3 Grotere buitenlandse bekendheid met de Nederlandse cultuur	12.662	- 4.425	8.237
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Internationaal Cultuurbeleid	9.014	- 4.425	4.589
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Internationaal cultuurbeleid	3.648	0	3.648
4.4 Uitdragen Nederlandse waarden en belangen	26.640	153	26.793
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Instituut Clingendael	800	0	800
Programma ondersteuning buitenlands beleid	3.872	0	3.872
Internationale manifestaties en diverse bijdragen	49	0	49
Publieksdiplomatie	2.229	0	2.229
Onderzoeksprogramma	50	50	100
Academische Leerstoel Anton de Kom	344	0	344
<i>Oprichtingen</i>			
Adviesraad Internationale vraagstukken	635	0	635
Instituut Clingendael	3.043	28	3.071
Bezoeken VIPS en uitgaven CD en Internationale organisaties	1.000	0	1.000
Algemene voorlichting	1.590	0	1.590
Koninklijk Huis – inkom. en uitg. bezoeken, off. ontvangsten	2.000	0	2.000
China-strategie	27	0	27
Onderzoeksprogramma	2.137	75	2.212
Conferentie uitdragen Nederlandse waarden en belangen	4.000	0	4.000
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>			
Algemene voorlichting	1.200	0	1.200
Verkeersnotificaties	400	0	400
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Europese bewustwording	868	0	868
Publieksdiplomatie	2.396	0	2.396
Ontvangsten	47.374	0	47.374
4.10 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	9.200	0	9.200
4.20 Consulaire dienstverlening aan vreemdelingen	37.900	0	37.900

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)	
	2023	2023	2023	
4.40	Doorberekening Defensie diversen	74	0	74
4.41	Ontvangsten verkeersnotificaties	200	0	200

Toelichting

Het budget voor artikelonderdeel 4.3 daalt als gevolg van een overheveling naar het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor steun aan activiteiten die tot doel hebben de Oekraïense cultuur te behouden.

3 Niet-beleidsartikelen

3.1 HGIS onverdeeld

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van niet – beleidsartikel 6 Nog onverdeeld (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	1.601	5.826	7.427
Uitgaven			
Uitgaven totaal	1.601	5.826	7.427
6.1 Nog onverdeeld (HGIS)	1601	5.826	7.427

Toelichting

Op dit artikel worden uitgaven verantwoord die samenhangen met de HGIS-indexering en HGIS-besluitvorming bij Voorjaarsnota. Op basis van de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP) wordt het HGIS non-ODA budget geïndexeerd. De indexatie wordt verwerkt op dit artikel. Het geraamde budget op dit artikel is met name bedoeld voor het uitkeren van loon- en prijsbijstelling binnen de HGIS en voor incidentele initiatieven of tegenvallers binnen de HGIS.

3.2 Apparaat

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van niet – beleidsartikel 7 Apparaat (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	1.046.696	1.689	1.048.385
Uitgaven	1.046.696	- 11.411	1.035.285
7.1.13 Personele uitgaven	654.683	1.689	656.372
7.1.13.1 Eigen personeel	642.683	1.689	644.372
7.1.13.2 Inhuur extern	12.000	0	12.000
7.1.13.3 overige personeel	0	0	0
7.1.14 Materiele uitgaven	392.013	- 13.100	378.913
7.1.14.1 ICT	72.197	0	72.197
7.1.14.2 Bijdragen aan SSO's	54.147	0	54.147
7.1.14.3 Overige materieel	265.669	- 13.100	252.569
7.2 Koersverschillen	0	0	0
Ontvangsten	42.771	0	42.771
7.10 Diverse ontvangsten	42.771	0	42.771
7.11 Koersverschillen	0	0	0

Toelichting

Het budget daalt doordat er EUR 13 miljoen van 2023 naar 2024 wordt doorgeschoven vanwege uitgestelde investeringen. Verder is er een ontvangst van EUR 1,7 miljoen. Dat betreft een overheveling van loonkosten voor lokaal personeel van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.